

Ideologizacja polityki zagranicznej Argentyny w ramach Procesu Reorganizacji Narodowej 1976-1983.

W komunikacji nadanej radiowo w dniu 24 marca 1976 roku przywódcy sił lądowych, morskich i powietrznych: generał porucznik Jorge Rafael Videla, admirał Emilio Massera i brygadier Orlando Ramón Agosti poinformowali społeczeństwo argentyńskie o odsunięciu od sprawowania urzędu prezydent Marii Esteli Martínez de Perón (znanej jako Isabel bądź Isabelita) i przejęciu władzy w państwie przez trzyosobową juntę wojskową. Dokonany przez wojskowych przewrót stanowił odpowiedź na pogłębiający i chaos i pustkę władzy, jakie nasiliły się w państwie po śmierci Juana Domingo Peróna i przejęciu władzy przez jego żonę Isabelitę w 1974 roku.

Argentyńscy generałowie nie stawiali sobie za cel naprawy istniejącego reżimu. Ogłaszając rozpoczęcie Procesu Reorganizacji Narodowej chcieli oni wprowadzić nowe państwo pod wodzą sił zbrojnych, "demokrację autentyczną" opartą na porządku i tradycyjnych wartościach. Poza zakrojonymi na szeroką skalę zmianami ustrojowymi, których efektem była dominacja sił zbrojnych na wszystkich szczeblach władzy państwowej, cechą charakterystyczną Procesu Reorganizacji Narodowej była ideologizacja polityki państwowej. Generałowie którzy objęli rządy w 1976 r., podobnie jak cała argentyńska elita władzy tego okresu, byli ludźmi o niezwykle silnej identyfikacji ideologicznej. W niniejszym projekcie badawczym ideologia ta określona została jako pragmatyczny nacjonalizm. To naród stanowił bowiem dla wojskowych główny punkt odniesienia, a przejęcie władzy w państwie motywowane było przez nich koniecznością ochrony Argentyńczyków przed nieefektywnymi i szkodliwymi rządami. Podejmowane przez nich działania nakierowane były na jasno sformułowany cel, jakim było wzmocnienie argentyńskiego organizmu narodowego. Należy podkreślić, iż podejście takie miało ogromny wpływ nie tylko na politykę krajową, ale również na politykę zagraniczną. Bez działań o charakterze zewnętrznym nie było bowiem możliwe prawdziwe wzmocnienie pozycji i prestiżu narodu. Wpływ pragmatycznego nacjonalizmu na zewnętrzne działania Argentyny obecny był więc na kilku płaszczyznach: personalnym, związanym z konkretnym doborem kadr, decyzyjnym, związanym z mechanizmami kreowania polityki zagranicznej, oraz praktyki politycznej, odnoszącej się do działań w tradycyjnie utrwalonych kręgach argentyńskiej aktywności międzynarodowej.

Celem naukowym projektu jest zbadanie zjawiska ideologizacji polityki zagranicznej Argentyny w latach 1976-1988, a więc w okresie w którym w państwie prowadzony był Proces Reorganizacji Narodowej. Główna hipoteza badawcza projektu stanowi, iż argentyńska polityka zagraniczna okresu dyktatury wojskowej 1976-1983 determinowana była przez ideologię pragmatycznego nacjonalizmu. Pragmatyzm ten widoczny był szczególnie w stosunkach bilateralnych z innymi państwami. Analiza struktury systemu argentyńskiego w okresie Procesu Reorganizacji Narodowej pozwala zakładać, iż połączenie ideologii i praktyki politycznej państwa w obszarze polityki zagranicznej odbywało się poprzez filar ustrojowy Procesu Reorganizacji Narodowej, w którym kluczową rolę odgrywały instytucje zdominowane przez zideologizowanych przedstawicieli sił zbrojnych.

Ideologizacja polityki zagranicznej Argentyny doprowadziła do zmian w praktyce działania państwa na arenie międzynarodowej, a w konsekwencji do zmian w stosunkach Argentyny z partnerami na szczeblach subregionalnym, regionalnym, hemisferycznym i globalnym. Przyczyniła się ona również do redefinicji pozycji Argentyny w zimnowojennym systemie dwubiegunowym oraz istniejącym na zachodniej półkuli systemie międzyamerykańskim. Obserwacje konkretnych decyzji podjętych przez generałów pozwalają zakładać, iż skutkiem ideologizacji polityki zagranicznej w latach 1976-1983 było osłabienie pozycji Argentyny zarówno w zdominowanym przez USA systemie międzyamerykańskim, jak i w globalnym układzie sił.

Efektom przeprowadzonych badań będzie całościowa analiza zjawiska ideologizacji argentyńskiej polityki zagranicznej lat 1976-1983, biorąc pod uwagę uwarunkowania ustrojowe i przemiany polityczne w tym okresie. Projekt pozwoli spojrzeć na ów problem z odmiennego niż dotychczas punktu widzenia, odchodząc od tradycyjnie stosowanych w analizie argentyńskiej polityki zagranicznej paradygmatu realistycznego. Ze względu na interdyscyplinarny charakter tematu, w czasie realizacji projektu konieczne będzie sięgnięcie do metod i narzędzi typowych nie tylko dla nauk politycznych, czy szerzej, nauk społecznych, ale również nauk humanistycznych, takich jak historia. Metodyka weryfikacji przedstawionych w projekcie hipotez opierać się będzie głównie na krytycznej analizie źródeł i literatury przedmiotu. Przedstawione w projekcie badania opierają się na pracy badawczej mającej na celu pozyskanie nowej wiedzy poprzez wyjaśnienie zjawisk i obserwowalnych faktów. Nie mają one bezpośredniego zastosowania praktycznego, wpisując się tym samym w zakres badań podstawowych.